СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 58. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 12-го березня 1938. No. 58. Jersey City, N. J., Saturday, March 12, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВЕЛИКИЙ ФІНАНСІСТ ПІД АРЕШТОМ

НЮ ЙОРК. — Відомий американський фінансіст, колись президент Стак Ексченджу, Річард Гвитней, опинився тепер під арештом. Він сам зголосився на поліцію і признався до крадіжу вартісних паперів, що його тесть був зложив в опіку в його компанії. Гвитней уживав тих паперів для осягнення позички, але коли його компанія збанкротувала, це все вийшло на верх. Поліційні власті випустили його на волю за зложенням кавції в сумі $10,000.

ЛЯ ҐВАРДІЯ ПОСВАРИВСЯ З ЛІМЕНОМ.

ОЛБАНІ. — Колись такі тісні приятелі, посадник Ню Йорку Ля Ґвардія й ґубернатор стейту Ню Йорку Лімен, тепер посварилися між собою таки надобре. На прохання Ля Ґвардії, щоб стейтовий уряд позволив обкладати податками компанії публичних ужиточностей, ґубернатор досить просто відповів, що колиб Ля Ґвардія добре пильнував інших джерел доходу, то місто не булоб у фінансових клопотах. На це Ля Ґвардія знов написав до Лімена листа, в якому сказав, що це не личить гідності і повазі ґубернатора стейту в той спосіб писати. Ґубернатор відповів, щоб Ля Ґвардія лишив його гідність і повагу на боці, а говорив до речі.

ЛІМЕН ВІДКИНУВ ПРОХАННЯ В СПРАВІ ІЗААКСА.

ОЛБАНІ. — Нюйорський ґубернатор Лімен відкинув прохання Американського Леґіону военних ветеранів та ріжних релігійних орґанізацій, щоб усунути з посади предсідника дільниці Мангетену тому, що він приняв собі на помічника активного комуніста Ґерсона. Лімен сказав, що він не має права в тій справі щонебудь рішати. Стейтовий командант Леґіону, Крос, і голова міжнародньої орґанізації Католицької Правди, священик Карен, заявили, що відмова Лімена не спиняє їх від дальшої боротьби. Вони сказали, що фактично щойно тепер боротьба зачнеться і вони доложать усіх зусиль, щоб розбудити увагу широкого загалу на комуністичну небезпеку, в якій нині знаходиться адміністрація Ню Йорку.

ЩЕ ДВА МІСЯЦІ КОНҐРЕСОВИХ НАРАД.

ВАШИНҐТОН. — Провідник конґресової більшости, Рейберн, поставив внесок, одобрений передтим президентом Рузвелтом, щоб конґрес радив ще впродовж наступних 60 днів і після того пішов на ферії, без огляду на те, чи рішить справу протимонопольних мір, справу реорґанізації адміністраці й ін.

ПРОЄКТ ВЕЛИЧЕЗНИХ РОЗМІРІВ.

ВАШИНҐТОН. — Президент Рузвелт вніс перед конґрес проєкт величезної будови, що коштувалаб коло два біліони долярів. Ця будова обіймалаб усі менші проєкти й будови, як зберігати в Америці воду в ріжних збірниках і використовутати її для наводнення землі. Бо за звітом спеціяльної комісії справа наводнення в Америці набирає величезного значіння. Поверх сто міліонів акрів землі загрожені висхненням. Коли чогось у тій справі не зробиться, то величезні американські простори скоро готові обернутися в пустиню. У звіті комісії є згадка про старі історичні міста, про Вавилон та інші, які мали величезну цивілізацію, але опустіли і були присипані піском тому, що люди не передбачили сталого висушення землі.

ВИЩІ ПОДАТКИ НА НАПИТКИ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресова комісія засобів ухвалила піднести податок на напитки, щоб у той спосіб роздобути 30 до 40 міліонів долярів, які вона втратила на поваленні податків так званого „третього кошика".

ПРОЄКТ ДАЛЬШОЇ СОЦІЯЛІЗАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Один з директорів „Тенесі Велей Оторити", Ліліенталь, подав проєкт, на основі якого уряд мав би викупити в тих околицях, де ділає „Ті Ві Ей", усі приватні компанії публичних ужиточностей, в першій мірі електрівень і ґазовень

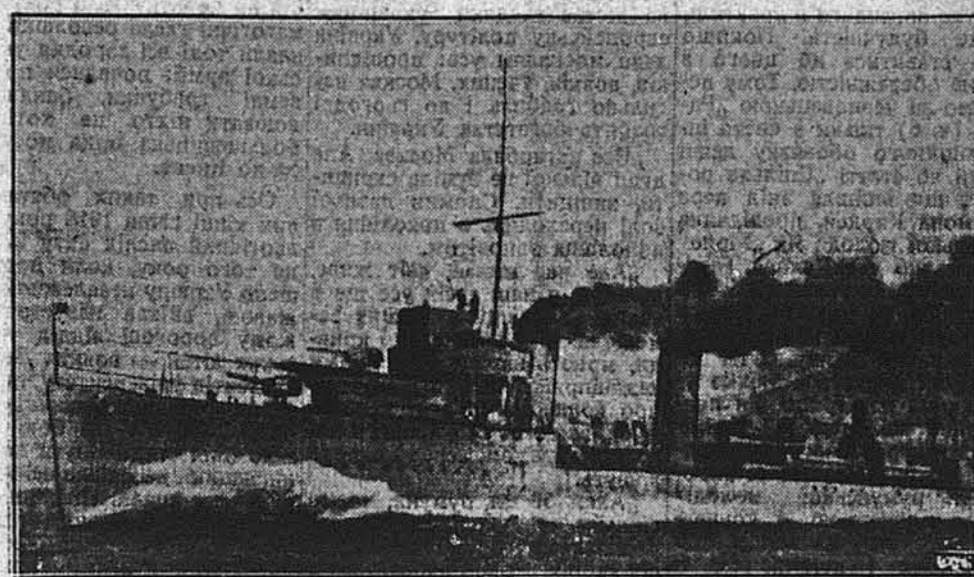
КОМУНІСТ ВІДМОВЛЯЄТЬСЯ ВІД ЛЬОЯЛЬНОСТИ СУПРОТИ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — 24-літній комуніст Карль Рос, що є секретарем комуністичної молодечої ліґи, зізнавав перед сенатським комітетом у справі молодечого суспільного виховання в Америці. В часі зізнань сенатор Лі запитав його, чи він вразі війни з Советами взяв би зброю до рук в обороні Америки. Рос не хотів на це дати потакливої відповіди. Колиж сенатор натискав, то він відповів, що це питання нереальне і додав, що він узяв би до рук зброю проти фашизму. На це сенатор зробив йому докір: „То ви їсьте хліб Америки, а притім замасковуєтеся в патріотичні назви, щоби повалити американський устрій".

ДУМАЮТЬ ПРО ФАРМЕРСЬКУ МОЛОДЬ.

ВАШИНҐТОН. — Заступник секретара хліборобства, Вилсон, перед сенатським комітетом безробіття зізнав, що щоб зменшити безробіття серед фармерської молоді, уряд мусітиме давати молодим людям земельні наділи, на яких вони моглиб витворювати ріжні хліборобські продукти. Вилсон сказав, що тепер є на фармах сім міліонів молодих людей у віці від 16 до 25 літ. Далі також сказав, що внаслідок механізації праці на фармах вистарчить одна третина людей до тої роботи, що є сьогодня. Місто не буде всилі задержати в себе надвишку фармерської молоді, говорив Вилсон. Одинокий вихід з цього є помагати молоді шукати верстатів праці на фармах.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ЕСПАНЦІ РОЗБИВАЮТЬ СВОЮ ФЛЬОТУ.

Еспанський контрторпедовець „Лепанто", котрий остався вірний мадридському урядові, а котрий недавно тому пустив торпеду й розбив еспанський контрторпедовець, що перейшов на сторону повстанців.

ТУНЕЛЬ МІЖ АНҐЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ.

Раз-у-раз преса приносить вістки про проєкт будови тунелю під проливом Ля Манш, що відділює Анґлію від Франції. Одначе анґлійці були дотепер противниками цього тунелю з оглядів стратеґічних. Тепер анґлійська публична опінія ставиться прихильно до будови цього тунелю, що може мати важне значіння для забезпечення Анґлії з поживу підчас війни, коли ворожі літаки внеможливилиб доставу харчів на цей острів іншою дорогою.

НЕБЕЗПЕЧНИЙ ЛІКАР.

Мешканець Варшави, Розенберґ, телеґрафічно завізвав до своєї недужої дружини лікаря з вул. Кармеліцької. Телефон приняла якась жінка і заявила, що лікар прийде за годину. За годину справді зявився якийсь чоловік, оглянув недужу і відійшов. Після його відходу господар запримітив, що нема його золотого годинника і футра. Поліція знайшла „лікаря", що виявився звичайним обманцем, і арештувала його та його наречену.

ЯКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ БУВ КОЛЮМБ?

На цю тему суперечать не від нині ріжні національності, головно еспанці й італійці. Походження відкривника Америки закрите мрякою здогадів. Історики ствердили, що він походить з Ґенуї. Інші міста мають до нього не менші претенсії: ріжні еспанські міста та Корсика, що теж не можуть представити Колюмбової метрики, тільки докази посередні. Саме тепер вийшов твір історика Еліджіо Помета, який доказує, що Колюмб був швайцарцем. Автор використав ріжні еспанські та корсиканські документи, з яких виходить, що Колюмб сам говорив, що походить з Рубії. Рубія належала колись до мілянського князівства і відповідає теперішньому швайцарському кантонові Тесін. Родичі Колюмба внеміґрували з Рубії до Ґенуї. Швайцарці дуже тішаться цією історичною знахідкою.

ДВІСТАЛІТТЯ Д-РА ҐІЛЬОТИНА.

Саме тепер у Парижі переводять підготову до відсвяткування памяти д-ра Ґільотина, який народився 200 літ тому. Імя славного французького лікаря звязане з відомою машиною до стинання голови засудженцям. Підчас французької революції працювала машина день і ніч і від того часу придбала вона собі сумну славу.

Д-р Ґільотин не мав безпосереднього впливу на конструкцію смертельної машини і його імя зовсім несправедливо звязали з тим катівським приладом смерти. Цю машину назвали лиш так на підставі анекдотки, щоб кара смерти відбулася по змозі без болю й терпіння, і щоб приладити відповідну машину, яка замісць ката тратилаб по змозі якнайшвидше та якнайлекше засудженців. Таким чином д-р Ґільотин, який був переконаний про необхідність втримання кари смерти, лиш із чисто людських мотивів домагався інструменту, який назвали потім його імям. Зрештою у ріжних державах ще й перед французькою революцією були вже спроби ввести спеціяльні прилади смерти.

Французький парламент приняв внесок д-ра Ґільотина й доручив німецькому механікові зладити відповідний прилад смерти. І справді згаданий механік, на назвище Шміт, сконструував апарат до зрубування голови. Той апарат збудував він під доглядом і за вказівками французького лікаря Люіса і той апарат смерти перейшов до історії під назвою ґільотини. Ґільотина ще й нині нагадує всім французьку революцію з її масовими присудами смерти і з її жахливою жорстокістю, але про проектодавця д-ра Ґільотина майже всі забули.

ПОДРУЖИМИ ОБІЦЯНКАМИ ОБМАНУВ 150 ЖІНОК.

У Берліні закінчився голосний процес 48-літнього Еґідія Шольца, що за 8 літ обманув 150 жінок, виманчуючи від них суму понад 200 тисяч марок за обіцянки, що з ними ожениться. Шольца засудили на 8 літ вязниці і на втрату громадянських прав.

ЧИСЛО ЕСТОНЦІВ ЗМЕНШУЄТЬСЯ.

Поважна журба естонського уряду і громадянства — це зменшування числа естонців. Навіть у столиці держави, Таліні, запримічують хоч невеличке, то всеж постійне природнє зменшення людности. Найновіша статистика каже, що в минулому році було 2,119 смертних випадків, а народилося в тому часі всього 1,800 дітей. У 1936-му році ці числа були більш-менш такі самі.

„НЕМА ТАКЕЙ СТАЦІЇ!"

Один наш громадянин пише до „Діла": Пос. Кщечунович у соймі сказав: „Наш обовязок створити такі умовини, щоб та (тобто: українська) людність привязалася до польської держави так, як до війни була привязана до габсбурської монархії". Цю засаду взяв собі до серця урядник на стації в Мостиськах і почав її реалізувати. Дня 25. січня ц. р. зажадав я на цій стації білету до Перемищля. На це урядник Антоні Реліховскі сказав: „Нема такей стації!" Я побачив, що нічого не вдію, і сказав: „До Пшемисьля". І дістав на це відповідь: „А, така ест" і білет.

ЛІСИ НА САГАРІ.

Французькі дослідники виміріли, що підчас останніх 400 літ пустиня Сагара посунулася 400 км. на полудне, замінивши на голу пустиню цілий пояс урожайної французької кольонії Судан.

Це посування пустині загрожує й далі цій незвичайно врожайній кольонії і країні коло озера Чад та побережжю Слонової Кости на західнім березі Африки, тому міністерство кольоній Франції звернулось до анґлійського й італійського уряду з пропозицією створити охоронний пояс лісу, широкого 12 км., довгого 2,000 км., що тягнутисьме від міста Ніямей до озера Чад.

Цей могутній берпереривний ліс захистив би врожайні країни Африки, що лежать на полудне від Сагари, від захланної пустині.

Заліснення тривалоб десятки літ і вимагалоб 10 міліярдів дерев.

АНҐЛІЙСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНУ ПІД СОВЄТАМИ

ЛОНДОН. — У звязку з московським судом, а ще більше з утечею советського дипльомата Бутенка з Букарешту до Риму, вся анґлійська преса повна відомостей про те, що діється у Советах. Пише, що чекісти переводили трус у бюрі советського комісара закордонних справ, Літвінова, як теж у маршала Блюхера, начального команданта червоної армії на Далекому Сході. Дуже багато уваги присвячують Бутенкові й подають, що він певно вивіз багато важних і цікавих документів, які розкриють багато большевицьких тайн. Часопис „Таймс" підкреслює те, що сказав Бутенко про положення України під Советами. І пише, що в Україні „найменший прояв українського націоналізму здавлюється драконськими способами", а далі, що вся Україна „горить ненавистю до большевиків".

МАЗЕПА ЗРАДНИК — У БОЛЬШЕВИКІВ.

ХАРКІВ. — Появилася в півтора-міліоновому накладі книжка п. з. „Короткий курс історії СРСР". Це большевицька історія України. Найбільше місця присвячено в ній протикняжим бунтам, які розхвалюється. Але крім одного. Бунт гетьмана Мазепи проти московського царя Петра названо в тій „історії" — зрадою.

НАСТУП НА УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ.

ЛЬВІВ. — Дня 21. лютого відбувсь у Львові зїзд польських суспільних організацій. У своїх резолюціях поставили між іншим такі домагання: українських греко-кат. священиків, що не служать вірно польській державі, висилати до концентраційного табору в Березі; на кожному епископському престолі повинен засідати на переміну поляк і українець; питомців греко-кат. дієцезії виховувати під доглядом польської влади; у кожній греко-кат. дієцезії призначити поляка епископом-помічником, і т. д.

ХОЧУТЬ САМИХ ПОЛЬСЬКИХ КОЛЬОНІСТІВ.

ВАРШАВА. — Українські землі на Волині, між ріками Стир і Стохід, розпарцелювала польська влада головно між польських кольоністів. Щоб внести ще більше заколоту під національним оглядом, дозволила ще й на кольонізацію німцями, яким помагав німецький банк. Тепер польська влада проганяє тих німецьких кольоністів, кажучи, що вони дістають грошеву допомогу з Німеччини, а це вказує, що Гітлер використовує їх для своїх евентуальних плянів нападу на Україну. Згадані землі положені на границі між Польщею і Советами. А це значить, що по обох боках границі є українські землі й український нарід.

„ПОБОЖНА" ПОЛЬЩА.

КРАКІВ. — Польська військова влада в Кракові заборонила воякам греко-кат. обряду ходити на богослужения до греко-кат. церкви в тому місті.

НАРІКАЮТЬ НА УКРАЇНСЬКІ СЛУЖНИЦІ.

ВАРШАВА. — Польська ґазета „АБЦ" пише, що українцям у Польщі живеться задобре. Дивується, що так гарно розвивається „Мослосоюз". І поясняє собі його розвій між іншим тим, що українські служниці, затруднені в польських домах у Львові, роблять закупна для польських домів в українських крамницях, чи то в таких кооперативах, як от „Маслосоюз". Бо як закуповують отак впродовж 5 років, то дістають за те, як виходять замуж, по одній дійній корові як віно!

ТРИ ПОЛЬСЬКІ ПЕРЕКЛАДИ „ВОЛИНІ".

ЛЬВІВ. — Є вже досі три переклади трильоґії У. Самчука „Волинь". Та тільки один з них добрий. Це переклад польського поета й письменника Т. Голендра. Він появиться незабаром друком. Вийде покищо перша частина під назвою „Куди тече річка".

ЗАКОЛОТ ЧЕРЕЗ ПЛЕБІСЦИТ.

ВІДЕНЬ. — Націстичний міністер Артур Зайс Інкварт грозить уступленням, якщо уряд не відкличе заповідженого на неділю плебісциту в справі незалежности Австрії. І робітники не хочуть уряду попирати, хоч зо своїх причин. А що націсти повели в цілім краю бурхливу акцію проти плебісциту, то це може кожної хвилі довести до крівавих подій.

НЕ ДАДУТЬ ГИНУТИ ЗА ЕВРОПУ.

ЛОНДОН. — Міністер війни заповів, що історія не повториться і на випадок війни в Европі Анґлія не вишле знову міліона жовнірів, як це було в битві над Сомою, коли то в однім дні згинуло з цього міліона коло 60,000 анґлійських жовнірів. Жовніри, себто головно піхота, будуть задержані в будуччині в Анґлії. До Европи піде допомога „на возах". А головно допомагатиме Анґлія на морі, а також у повітрю. Але не вишле своїх синів, щоб гинули масово в европейських багнах, як це було підчас світової війни.

ЗАМІШУЮТЬ ДО ЗЛОЧИНІВ ДІТЕЙ.

МОСКВА. — Вже все підготоване до видання присуду смерти на 21 підсудних, що ще недавно були світилами Советів, а тепер — зрадниками. Прокуратор покликується на численні листи дітей, що домагаються кари смерти для підсудних, як „ворогів народу". Очевидно, що не бракує і старших, що теж домагаються розстрілів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ НЕЗАМОЖНИХ?

По ріжних місцевостях вели поважні американські ґазети розсліди над грубими зловжитками, що розбуялися в системі життєвого забезпечення, званого промисловим забезпеченням („індостріел іншуренс").

Справа цього роду забезпечення має велике суспільне значіння. Поперше, це обезпечення має буцімто на цілі дати найнеобхідніше забезпечення для родин незаможних людей, призначеного передовсім на покриття коштів останньої недуги й похорону. Подруге, оплати за це забезпечення буцімто збираються в спосіб найвигідніший для забезпечених, себто тижневими оплатами. Потретє, на це забезпечення записалося величезне число людей і кожного року незаможні люди вибирають цього забезпечення сотки міліонів долярів.

Розсліди ґазет показали поважні недостачі й несправедливості в цьому роді обезпечення.

Поперше, асекураційні підприємства вживають до продажу цього забезпечення нахальних способів, звісних під назвою „гай-прешур сейлсменшип". При помочі цього „продажу під високим тисненням" асекураційні підприємства накинули людям більше асекураційних поліс, ніж вони можуть оплатити. Вислідом цеї системи було те, що на кожну тисячу промислових поліс 427 поліс закинено до 3 років по забезпеченні. На кожну 1,000 власників таких поліс знайшлося лише 85 таких, що їм виплачено повну вартість поліси.

Подруге, кошти цього роду забезпечення незвичайно високі. Обчисляють, що на кожний доляр, заплачений обезпеченим на це забезпечення, 75 центів іде на кошти продажу цього забезпечення, на комісове для аґентів, „надголовні видатки", тощо.

Потретє, навіть хочби цих зловжитків не було, кошти все булиб зависокі, бо вони спираються на табельки смертности, вироблені три десятиліття тому, коли смертність серед населення була інакша, як вона є нині.

Зібравши все разом, це так зване промислове забезпечення, що нібито має бути найдогіднішим забезпеченням, є властиво найменше догідним. Замісць бути основою забезпечення для найменше заможних, воно ним не є, бо цих незаможних зовсім не захороняє.

Зробили ці розкриття великі американські ґазети, які зовсім не мають ніякого інтересу розкривати ці зловжитки забезпечення. Зробили їх в імені суспільної служби. Ріжні висновки роблять ці ґазети з цього. Наші іміґранти з цього можуть навчитися, що коли вони не мають великого й певного майна на забезпечення своєї родини, то не повинні шукати забезпечення в „індустріяльній асекурації", а в членстві в певній, себто сильній членством і багатій фінансами запомоговій орґанізації.

НЕ ДАВАТИ СЕБЕ ЛОВИТИ ФРАЗАМИ

Як уже була в „Свободі" згадка, в Чернівцях, столиці Буковини, почав виходити часопис „Християнське Слово". Про нього сказано, що його редаґує **„Комітет молоді". І,** як пише часопис „Рада", молоді — **румунської.** Та заразом і заповіджено, що до співпраці притягнено теж декого „з українських націоналістів". Часопис той, що виходить українською мовою, є офіційним орґаном румунської націонал-християнської партії й має служити, як сам заповідає, **зближенню української й румунської молоді.** Як це „зближення" буде виглядати в практиці, викаже будучність. Покищо треба ставитись до цього з повною обережністю. Тому передаємо за черновецькою „Радою" (ч. 6) тільки з чисто інформаційного обовязку деякі уривки зо статті „Спільна робота", що вийшла зпід пера Филимона Кирдея, провідника румунської молоді. Як „ґарно" не звучалиб деякі слова, звернені в сторону українців і їхніх ідеалів, то позатим нема в цій статті нічого конкретного. Нема ніякого натяку на те, що в Румунії карається тяжко український нарід, що він позбавлений можливостей примітивного культурного й національного розвою. Все те „провідник румунської молоді" збуває мовчанкою, а концентрує всю увагу на боротьбу з жидівством і комунізмом. З такого підходу до справи для українців користи не буде. І на таке „зближення" не може піти ніякий український правдивий націоналіст. Якщо румунська нова молодь говорить про те, що українці повинні стати вільними, то повинна в першу чергу явно й славно вимагати, щоб вони почували себе вільними в Румунії й мали в ній змогу працювати для українських ідеалів. Та, не зважаючи на це, пізнаймо те, що пише цей провідник румунської молоді.

* * *

„По тім боці Дністра простягається великий і багатий край, Україна. Нарід український здібний і працьовитий, видав ізпоміж себе славних вояків, письменників і фільософів. Такого Шевченка, Франка, Грушевського, позавидувалаб їм кожна могутня західньо-европейська держава. Немов на глум долі, нарід героїв мучиться в ярмі. Історія України, це наче історія дорогоцінного каменя, що ним усе торгують, усе передають з рук до рук.

„Козацька Україна, вітчина очайдушних героїв, конає в неволі. Відвічний ворог, азіят, намагається знищити не тільки тіло; він і душу хоче викривити на свою подобу. На очах байдужого людства затрачується героїчна і щира нація. Ніхто не старався зрозуміти їхніх прямовань та змагань. Ніхто не старався збагнути душі народу, що століттями змагає до волі. Про Україну свідомо забули. Тимчасом цей нарід жадає вперто від історії своїх прав. Століттями боронили українці своїми грудьми Польщу й Европу перед азіятами. Знеможені безперестанними боями, вступили 1654 р. в союз з Московщиною. Відтоді дика азійська Московщина дістає завдяки українцям европейську політуру. Україна дала москалям усе: провідників, вояків, учених. Москва насильно ґрабила і до сьогодні ґрабить багатства України.

„Все загарбала Москва. Але душі вільної не зуміла скривити, знищити. Спомин давньої волі переходить з покоління в покоління заповітом.

„Але час минає, світ живе, пульсує, а наш сусід усе ще в неволі. Українці з інших земель, свідомі цеї великої кривди, мріють нарівні зо своїми наддніпрянськими б р а т а м и про волю. За ці свої переконання входять у конфлікт з панівним народом, серед котрого живуть.

„Алеж бо ми, румуни, маємо спільну з українцями святу православну віру. Гомін дзвонів наших церков зливається в одну спільну пісню.

„Наші прадіди, молдовани, були побратимами запорожців у боротьбі проти степового хижака. Аж Австрія викликала між нами незгоду, котра триває без причини до сьогодня. Тепер, як і в давнину, спільний ворог старається нас і вас знищити.

„Тому найвищим законом націоналістичної молоді обох народів мусить бути порозуміння та **спільна боротьба проти комунізму, проти світового жидівства.** Християни цілої Романії вже почали безпощадну боротьбу проти цеї небезпеки.

„Знаємо дуже добре, що причиною усіх нещасть-інтриґ, воен та революцій є світове жидівство. Воно є нещастям Романії, України та кожного християнина.

„Тому румунська націоналістична молодь виповіла жидівству безпощадну війну. Нова християнська Романія буде базою, та **вихідною точкою у визвольній боротьбі сусідніх народів...**

„Ми хочемо, щоб довкола Романії були лише наоціоналістичні держави.

„Можливо, що українські відділи синіх сорочок, котрі будуть боротися в наших рядах, будуть зародком очайдушних леґіонів, котрі стануть до рішального змагу за волю їх рідного краю.

„Тепер не даємо українцям нічого, але наша перемога буде для них добрим приміром та заохотою. Тоді ми дамо вам зброю і наші, в бою загартовані рамена. Дамо українцям нашу бойову пісню. Пісню відваги і перемоги, з котрою йдемо в бій проти світового жидівства. З цею переможною піснею підуть і українці визволяти свою рідну неньку.

„Повторяю: **Румунська націоналістична молодь не обіцяє вам нічого,** але вірить у вашу шляхотність, у вашу честь, вірить, що ви пімститеся за Петлюру, за ваших упалих героїв".

В. Мурашко.

КРУТИ

Один наш мудрий історик десь писав: „Валити можна й по одинці, але будувати мусите разом, орґанізовано!" А якаж була в Україні орґанізація на початку 1918 року? Демаґоґічні гасла революції розклали тоді всі зародки української армії; почалися по всій землі грабунки, бандитизм; воювати ніхто не хотів. А большевицька орда посувалася до Києва.

Ось при таких обставинах при кінці січня 1918 року, як льоґічний вислід акту 22. січня того року, коли проголошено Україну незалежною державою, виїхав назустріч хижому ворогові відділ українських дітей — вояків. Десяток студентів університету та кількасот середнешкільників творили „армію". До бою прийшло біля стації Крути на Чернигівщині, де майже всі хоробрі юнаки впали. Пізніше їх тіла звудрізаними вухами та носами, з виколотими очима та вирваними язиками при загальнім плачу Києва поховано на Аскольдовій горі.

Оце коротка історія Крут. Вписано ще одну драму в історію тяглої української національної траґедії. Ще раз північний ворог-вампир вихилив чашу гарячої української крови. А на українськім історичнім виднокрузі виріс новий маяк — дороговказ відданости національно - державній ідеї; зявилося нове джерело, з котрого наша молодь черпатиме моральне посилення на боротьбу за національні ідеали своєї землі.

В чім же річ? Де криється сила, що гне кожну нашу національну одиницю до глибокого поклону перед самим спогадом крутівської драми?

Є в житті багато явищ, котрі не вкладаються ні в які льоґічні катеґорії. До таких явищ треба безумовно зарахувати містерію українського національного розростання, якого одним із прикладів були Крути. Здавалося так просто і „мудро": пощо було тим дітвакам, повним життя, здоровля і сил, повним радісних надій і привабливих перспектив — пощо було братися „не за своє діло"? Хапатися зброї, якої ані набити не вміли, одягати тяжкі козацькі шинелі в мороз лютий при „лютім" спокою батьків-неробів, що, натягши на себе незвичні тоґи міністрів та ґенералів, закостеніли на той час у якомусь префенілісі і „розкошах" життя — пощо було наражати на небезпеку молоденьке життя, пощо підставляти усміхнені радісними надіями личка ворожій кулі та ножеві розбещеного північного дикуна, що вже тоді вів на Україну „єдиний фронт" з хінців, латишів, еспанців та іншої міжнародньої голоти?

Ось у цім і є розгадка ірраціональної сили, котра хилить усіх нас у глибокий поклін перед памяттю жертв під Крутами. Тайна самовідданого служення великим ідеям не всім людям дана. Лиш одиниці одержують з народженням стільки моральної сили, що її вистає на те, щоби посвятити ціле своє життя службі людству. Колиб Христос не був Бого - чоловіком, а тільки людиною, то память людська заховалаб усі Його добрі діла і добрі думки та полишалаб Його на тій самій висоті слави й величі. Уміння принести аж найбільшу жертву, бо власне життя, викликає в нас транс найбільшого подиву й пошани.

Наші діти під Крутами без плачу й нарікань приняли жорстокі муки. При самій уяві цієї траґедії тиснуться сльози... **але разом з тим національна гордість розпирає груди!**

Брешете ви, що містерію українського відродження хочете пояснити німецькими марками! За гроші діти гордо й добровільно мук не приймають!

Брешете й ви, що українську Ідею зводите до „наречія" й „окраїни". Кров сотень наших дітей під Крутами нам ту Ідею уарґументовує інакше!

З бриддю шкодуємо вас, тих, що за гроші і теплі посади зрадили націю в часі її найтяжчої боротьби! На тлі вашої продажности тим яскравіше вимальовується чин під Крутами...

Помиляєтесь ви й обдурюєте самі себе умисно, коли думаєте, що грішми можна спинити нестримний гін українського національного руху.

Вже йде час, коли тіні всіх наших жертв гнівно кинуть усім вам:

Горе вам, переможці!

Запорукою всього цього є наші незабуті Крути. — („Українське Слово", Ужгород).

З ШЕВЧЕНКОВОГО ЗАПОВІТУ

З гір Дніпрових до Карпат
Буйний вітер віє,
Долинами і лугами
Нива зеленіє.
Сонце гріє, вітер віє,
Віє, повіває,
А знад Дніпра широкого
Тарас поглядає.
Поглядає, промовляє:
„Діти мої, квіти!
Чого доброго навчились
На тім Божім світі?
„Чи ви коли читаєте
Мої заповіти?
Чи ви інших навчаєте,
Діти мої, квіти?
„Чи ви коли обнімете
Найменшого брата,
Щоби мати усміхнулась,
Заплакана мати?
„Чи ви мене послухали:
Думали, читали
І чужого научались
Й свого не цурались?
„Чи любили в время люте
Свою Україну?
Чи за неї молилися
В лихую годину?"
Оттак до нас із могили
Тарас промовляє,
Учитися й любитися
Молить нас, благає.

Т. Пізнак.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

М. Г. — Домагаєтесь друкування вірша про Т. Шевченка. Хочете пошанувати память великого поета ось таким віршуванням:

Нема вже сина України
Що так Її Він все любив,
Замовк Дніпро настав ревіти,
А степ ся в смуток оповив.

Такими віршами не можна доказувати пошани до української мови і тої чудової української поезії, якою обдарив нас ґеній Шевченка. Ще раз повторяємо, що на те є в першу чергу ось така рада: навчитись добре писати по свому, себто по українськи.

Г. Ч., Джанстон Ситі, Н. И. — Незабаром відбудуться наради в справі нашої участи в Світовій Виставі. По вирішенні справи на тих нарадах буде лекше пропонувати дальші пляни.

М. Д., Бофало, Н. И. — Ми певні, що українці в Йонґставні, О., полагодять цей конфлікт самі між собою та що більше не буде ніде таких випадків, щоб українці виводили свої непорозуміння в американській пресі. Тому й не треба доливати оливи до вогню.

Мілвіл, Н. Дж. — Так, у ч. 53 „Свободи" сталася помилка. Там, де є подано Бріджтон, Н. Дж., має бути — Мілвіл, Н. Дж.

Гартфорд, Конн. — В дописі ч. 51 „Свободи" має бути, що дует співали Ольга Похмурська і Мирослав Апанович.

Нюарк, Н. Дж. — Річний звіт Укр. Центр. Ради м. Нюарку одержали і буде на днях поміщений.

Денис Пирч.

ЄҐОМОСЦЬ, А В ЦЕРКВИ ШТОСКА СТРАШИТ

Пішов я раз до Криниці, славного купелевого міста на Лемківщині, навмисно, щоб напитися щави та подивитися на панів, що то з усіх усюдів, зблизька й здалека, позбігались до Криниці купатися.

Вертаючись назад додому, я переходив через одно село, що розтяглося здовж глибокого яру між двома лісистими верхами мальовничого Бескиду.

Я вже був за селом, коли несподівано стрінувся на дорозі з священиком, як ішов додому з сіножати від косарів. Я його навіть трошки знав, познайомившися з ним на одному празнику. І він мене також відразу пізнав, та й таки зараз до мене: „Гей, а це по якому, що ви мою хату минаєте?.!"

Я зачинаю оправдуватися, що переді мною ще великий шмат дороги, та хотів би ще завидка вдома бути.

„Не говоріть, не говоріть, та вертайтеся назад зо мною", каже до мене. „Відпічнете собі, побалакаємо дещо, а як треба буде, то й заночуєте в нас. Тепер і так у вас вакації, не маєте нічого до роботи, то пощож вам так спішитися".

Це була добра, щира й гостинна людина, таки, як майже всі лемківські священики. Хоч самі вбогі були, то радо ділилися з кожним хлібом і сілю.

І я вернувся.

Коли ми вже стали на порозі приходського дому, мене відразу вдарив крізь відчинені двері чудовий запах кави. Видко, дружина священика саме тоді ладила підвечірок. Привитавшися з їмосцею, ми таки зараз засіли до столу, пємо гарячу каву й закусуємо смачними домашніми булками.

А треба знати, що лемківські їмосці це були знамениті господині. А як вам приладять каву, то хай Відень сховається. Кажу Відень, бо славний американський письменник і гуморист, Марк Твейн, що пробував якийсь час у Відні, все любив говорити, що хто хоче напитися доброї кави, то хай їде до Відня. Ба, але колиб він так загостив був на Лемківщину, то що інше говорив би!

По підвечірку ми вийшли на веранду, закурили собі та балакаємо. А панотець любив багато говорити, та й до речі говорив. Тільки одна слаба сторона в нього була: що на якуб тему він не говорив, то все сходив на йор і йором кінчив. А то саме тоді запроваджували в нашому письмі фонетику. І він ніяким світом не міг з тим погодитися, щоб викидати з азбуки йор (ъ), йори (ы) і ять (ѣ). Таж це, каже, найбільші наші святощі, головна підвалина нашої св. Руси! А я вже нічого на це, тільки потакував. Та бо мені, як гостеві, й не дуже випадало сперечатися з ним. Автім хто би там журився якимись нікому непотрібними йорами, коли в нас є далеко важніші життеві питання.

І так ми забалакались, аж на дворі цілком смерклося. Приходить паламар по ключі від церкви, щоб задзвонити — як лемки кажуть — на пацери. Я дивлюся на нього: мой, що за хлопиця! Високий як смерека. Десь певно Пан Біг міру з нього стратив, чи що, думаю собі. А він узяв ключі й пішов.

Та не минуло й дві мінути, як прибігає назад задиханий і перестрашений та ледве вибелкотав: „Єґомосць, а в церкви штоска страшит!"

„Що, що? Що ви плетете? В церкві страшить! А там що має страшити! Шкода, що ви такий великий хлоп і ще вам страхи з голови не вивітрили", посварив його священик.

„Та будте ласкаві, еґомосць, піти зо мнов, бо я таки боюся. Ви й так посвячана голова, то вам нічого не буде".

Ану, кажу, ходім усі та побачимо, що це таке. Входимо до притвору церковного, чи пак до бабинця, слухаємо, а в церкві щось справді товчеться та гуркає.

„Відмикайте двері", каже священик до паламаря.

„Але не забудьте, еґомосць, що в мене є жінка й діти, як мені що станеться", відзивається плаксиво паламар. І, розчепірривши на широко свої довгі ноги, застромив ключ у двері. Як тільки заскреготав замок, двері раптом відчиняються і якась біда, наче гарматня куля, вилетіла зо середини поміж ноги паламареві, що ще встиг скрикнути: „Ого, юж мня несут!", і враз із паламарем зникла в темряві.

А еґомосць ревереoriginally під себе та в ноги. Тільки чути було, як затріснулися за ним двері на приходстві.

Та й я чимало настрашився, але чимскорше вибіг надвір: дивлюся, а наш паламар лежить як довгий на землі та ойкає: „Ой, ой, та де я й що зо мнов сталося?!" А довкола нього гарцує собі величезний веприсько, або, як лемки називають, корназ, і рохкає.

Та нічого, кажу, не сталося, тільки ви переїхалися трошки на еґомосцевому корназові й те все.

„А здох би він, проклятий!" — закляв сердито паламар, і якось ледве позбирався, обтер собі лице, бо, видко, як падав з корназа, то міцно запоров носом до землі, й пішов додому. Навіть дзвонити вже не хотів.

Та і еґомосць вже вийшов надвір, і всі, що в хаті були, й сміємося до розпуку. Бо показалося, що як церкву замітали, то величезний вепер, що ходив собі вільно, де хотів, всунувся непостережно через відчинені двері до церкви й там його потім, не хотячи, замкнули. Але він начеб знав, що це не місце для нього, хотів видістатися надвір, але вже не було як. І товкся по церкві та робив гармідер.

Но, й так через свинячого сина ми зо страху мало зо шкіри не повискакували. А вже найбільше натерпівся бідачисько паламар.

І ми ще потім довго сиділи вночі та вже більше нічого не говорили, тільки за страхи. Навіть за „йор" забули.

Сумна конечність.

Під церквою розмовляють два прошаки:

— Тяжкі часи, приятелю, щораз тяжче вижити з того, що чоловік випросить за ввесь день. Як так далі піде, треба буде нарушити капітал!..

З ДНЯ

ЩЕ ПРО ПРОВІДНИКІВ.

Пише один наш читач з Шікаго: „Якби так наші часописи писали більше на тему відношення провідників до загалу, а загалу до провідників, то наш нарід (у низах) був би багато свідоміший і мав би більшу пошану до провідників. Але булоб також бажаним, щоб провідники позбулись того проклятого „Я" та щоб віддати Богові, що Боже, а цісареві, що цісарське".

ЧОМУ НІ?

Ми писали і будемо писати на цю тему. Та признаємося, що повчати людей, а головно декого з „провідників", це дуже трудна річ. А трудна між іншим, ще й тому, що назагал чоловік схильний не добачувати своїх помилок, тому, коли про них пишеться, йому здається, що вони відносяться до когось іншого, а не до нього. Є така поговірка про скупаря: Раз один чоловік прийшов до священика і просив його, щоб він з проповідальниці зганив його сусіда за те, що він скупий, захланий, кривдить убогих і не дає нічого на церкву. Священик виконав його волю і зганив того скупаря, але не назвав його по імені. Та який був вислід? По Службі Божій скупар прийшов до священика і, стискаючи йому руку, сказав: „Знаменита проповідь, отче. А добре йому так. Хоч ви і не згадували його імені, але я цілий час знав, що це відноситься до мого сусіда".

ПОДІБНЕ В СУСПІЛЬНІМ НАВЧАННІ.

Дуже подібне діється і в суспільнім навчанні. Коли ви скажете, наприклад, що бесідник не повинен уживати в промовах демагогії, пустих і крикливих слів; що не можна надуживати почуття патріотизму, а треба говорити змістовно, передумано, річево, так, щоб душа чоловіка по промові почувалась неначе тіло по спожитті здорового харчу, то демагогічний бесідник, слухаючи цього, зрозуміє, що це відноситься саме до когось іншого, а не до нього. Скажете, що провідники не повинні в своїй громадській роботі підкреслювати того свого „Я", то саме той, що на кожному кроці так робить, скаже також, що це відноситься не до нього, а до когось іншого. А скажете, що в громадянськім житті нетактовна і грубошкіра поведінка відтручує чесних і порядних людей від праці, то також саме той чоловік, що так поступає, погляне довкруги і комусь іншому причепить ті слова, а ніколи не вкаже пальцем на себе. І так далі. Такі є труднощі. Та всетаки їх треба поборювати.

РЕЧІ, ЯКІ ТРЕБА ПАМЯТАТИ.

Якби наша суспільність добре собі запамятала бодай кілька головних засад, що торкаються відношення провідників до загалу і загалу до провідників, то величезну скількість наших суспільних недомагань можна би було відразу направити.

Передівсім наша суспільність мусить собі запамятати, що „яке дерево, такий клин, який батько такий син"; „яка суспільність, такі провідники, які провідники, така суспільність". Нерозумна суспільність — нерозумні провідники, труслива суспільність — трусливі провідники, рабська суспільність — рабські провідники. Розумні провідники є там, де розумна суспільність; відважні провідники там, де відважна суспільність; героїчні провідники там, де героїчна суспільність.

Добрі провідники з неба не спадають. Їх мусить вигріти сама суспільність.

ЗАЛОМАННЯ ПРОВІДНИКІВ.

Але скаже дехто: „Та ба. Розпізнай тут, котрий з них добрий, а котрий ні. Здається, всі вони гарно говорять. Всі зпочатку навіть добре поводяться і добре заступають справу чи ідею. Але пізніше зачинають „хрунити" і лаяти те, що вчора хвалили".

На жаль, ця заввага дуже правдива. Багато в нас таких випадків, що провідники „хрунять" і не видержують на раз вибраним шляху. Та хоч ці факти самі по собі дуже болючі, то попадати з тої причини в розпуку не треба. Не треба жалувати цього, що хтось піддержував даного провідника так довго, як довго він був добрий. І не треба лямонтувати, коли даного провідника треба заступити іншим, з хвилею, як він став недобрий.

КОЛИ ПРОВІДНИК ЗАЛОМЛЮЄТЬСЯ?

Виринає питання, коли саме провідник заломлюється. Чи тоді, коли він відступає від даної організації? Не конче. Чи тоді, коли він переходить до іншої групи? Також не конче. То колиж?

Буває нераз таке, що цілий провід даної організації зміняє напрямок. Тоді кожний член, а також менший чи більший провідник у тій організації має моральне право відступити від тої організації, а то тому, що він може не вірити в новий напрямок, тільки в старий, себто в той, котрий він на початку зобовязався піддержувати. Це не є моральне заломання.

Але буває нераз так, що член, або якийсь провідник, сам змінив погляд і впродовж якогось життевого досвіду переконався, що даний шлях не є добрий, і відступив від нього. Це також не конче мусить означати заломання. Бо припустім, що якийсь угодовець, переконавшися, що угода до нічого не доводить, стає на шлях національної революції; то тим він не тільки що не заломався, але, можна сказати, „випростувався". Бо з лекшого шляху він станув на тяжчий.

Лиш ті люди заломлюються, які сходять з тяжчого шляху на лекший і роблять це чи з душевного перемучення, чи з якихсь інших, часто користолюбних причин.

ЯКІ ПРИКМЕТИ ПОВИНЕН МАТИ ПРОВІДНИК?

Якими прикметами повинен відзначатися провідник? Передівсім провідник повинен свято вірити в якусь ідею. Тому і ділати повинен виключно в імя тої ідеї. Він не сміє керуватись особистими пустими амбіціями, тільки добром організації. При вирішуванні всіх справ він мусить завжди думати: „Чи це добре так для організації й ідеї?" Він ніколи не сміє рішати справ під знаком: „Це мені так хочеться".

Вслід за тим кожний провідник повинен в першу чергу сам твердо придержуватися дисципліни, а потім вимагати її від інших. Часто трапляється так, що провідник сам ламає найосновніші засади дисципліни, а від інших вимагає беззастережного послуху.

Далі, провідник повинен мати певні постійні переконання, щоб можна було визнатися, що він собою уявляє. На жаль, у нас мало цінять сталість переконань і часто сама суспільність змушує „впертого" провідника, щоб він покорився. Далеко краще похвалити даного провідника за його твердість у переконаннях і відпустити його, коли ті переконання не покриваються з напрямком даної організації і групи, ніж силувати його далі стояти в тій організації.

Вкінці, провідник повинен здобувати собі прихильників річевими аргументами і працею, а ніколи підхлібством, усміхами, ласкавими словами, компліментами, чи чаркою горівки. Суспільність ніколи не повинна вимагати від своїх провідників компліментів чи підхлібства, а провідник не повинен ніколи опирати своєї популярности на схлібнюванні і компліментах. Бо коли він так робить, то він подібний до проститутки, яка своїми усміхами старається зеднати собі любов усіх прохожих.

„Найважнішою прикметою провідника", говорив один англійський політик, „є це, коли він уміє постояти за свої переконання і не боїться за них наразитись на ненависть загалу".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

СИРАКЮЗ, Н. Й.

Підготова до великого концерту.

Заходами недавно зорганізованого „Українського Центрального Комітету" відбулися збори для підготування концерту на дохід Української Народньої Лічниці у Львові. Концерт відбудеться 27. березня в У. Н. Домі. Виступлять на нім наші славні артисти: оперова співачка Марія Сокіл і диригент та композитор Антін Рудницький. Пороблено заходи, щоб усі місцеві українські установи причинились матеріяльно до докінчення будови Першого Українського Шпиталю в Західній Україні.

Віримо, що не забракне на концерті ні одного громадянина та громадянки, що своєю присутністю докажуть любов до України — ділом.

Живемо на світі на те, щоб творити і залишити по собі добрі діла для будучих поколінь. Тому підопріть і цю добру справу.

На концерті почуємо також рідну пісню у чудовім виконанні знаменитих наших артистів. А це одно повинно вже стягнути наших людей з міста й околиць масово на цей концерт.

За У. Ц. Комітет:
Гавриїл Туркевич.

—o—

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Українське Музичне Товариство.

Місто Вунсакет не велике, але відносно має багато українців. Серед українського громадського життя тут розвиваються ріжні наші організації; бувають також ріжні спори ріжних напрямків і переконань на політичнім тлі і релігійним.

А серед тих ріжних товариств, запомогових, політичних, спортових клюбів, братств, розвивається Українське Музичне Товариство, духа оркестра, зорганізована 21 червня 1916 року заходами т-ва „Запорозька Січ", 206 від. У. Н. Союзу.

Від початків свого існування „Музичне Товариство" ширить українську пісню серед своїх і чужинців, пропагуючи тим українське імя. Коли ми багато літ тому мали свій перший виступ і на великому бубні нашої орхестри виднів напис англійською мовою, що голосив, що це є „Юкрайнієн Бенд", тоді наші вороги почали лютувати, бо те імя „Юкрайнієн" дуже разило їх.

Отож у початках ми мали багато ріжних перешкод. Та рік по році свої і чужі почали привикати до українського імени, а „руське" і „рутенське" пішло в забуття.

Першим учителем „Українського Музичного Товариства" був Франко Корляцький. Він дав нам добрі початки музичного знання, так, що за три роки його праці ми дали кільканацять походових виступів і кілька концертів. По вчителеві Корляцьким прийшов до нас учитель Йосиф Климович. По одним році своєї праці учитель Климович також підніс рівень нашого музичного вишколу. Він написав кілька українських пісень, дві вязанки народних пісень, а також дві театральні песи і два концерти.

По відході вчителя Йосифа Климовича провід музики взяв тодішній член товариства, Степан Гурбель. Під його проводом ми були аж до приїзду проф. Михайла Гайворонського. За час побуту проф. Гайворонського в нашій громаді ми мали нагоду довідатися трохи більше про музичний світ. Проф Гайворонський збогатив нашу бібліотеку, написав музику до заповіту Тараса Шевченка, два марші (один похоронний) дві вязанки пісень „Берізка", вальс, походову коломийку, „Шумку-Думку" і цілу „Службу Божу" на музику і хор. Цей твір був найбільший у нашій бібліотеці. Тому за таку велику працю проф. Гайворонського добрий спомин лишиться надовго між членами „Музичного Товариства", як і взагалі в цілій нашій громаді.

По виїзді проф. Гайворонського з нашої громади в 1924 році провід над музикою знову взяв Степан Гурбель. Та тоді вже починалася депресія. Кілька членів товариства виїхали шукати праці, а кілька померли. Одначе ті, що осталися, далі продовжували працю на музичнім полі і так додержали це товариство аж до приходу нових сил.

Був це рік 1931-ший. Тоді товариство почало організувати вже тут роджену молодь, яка мала сяке-таке музичне знання. Почалось нове життя. Та 9. серпня 1932 року передчасна смерть забрала нам доброго провідника музики, Степана Гурбеля, і тоді над злученими силами взяв провід старший член товариства, Григорій Кузик. Почало приступати чимраз більше число молодих членів. Треба було нових однострої. І знов при допомозі т-ва „Запорозька Січ" куплено нові однострої, за які заплачено $600.

По кількох роках провідної праці в товаристві гром. Григорій Кузик з браку праці в місцевій фабриці покинув Вунсакет і товариство. На його місце музиканти вибрали молодого члена, Степана Карася. Та по короткім часі до проводу музики став старший брат Степана, Іван Карась. Під його диригентурою влаштовано в 1936 році концерт з нагоди 20-літніх роковин заснування товариства.

Тепер музичний провід веде вже роджена тут молодь. Дня 22 січня ц. р. відбулось перебрання уряду „Музичного Товариства" на черговий 1938 р. З цеї нагоди молоді члени влаштували бенкет у честь основників товариства. Молоді підносили заслуги і труди, котрі положили старші; а старші були задоволені, що їх труди не пішли намарно, а їх працю перебрали молоді. Музику тепер веде також молодий член, Евген Процишин. На весну приготовляється концерт. Тепер товариство має 35 членів.

За час свого існування „Музичне Товариство" дало виступи в таких громадах: Провіденс, Менвил, Сентрал Фолс, Албіон (в стейті Род Айленд); Фол Ривер, Амгерст, Бостон, Блекстон (в стейті Масачусетс); Норвич, Гардфорд, Віліментик, Ансонія (в стейті Конетікот). За час свого існування товариство мало в обороті $10,000, а сама музична бібліотека коштувала $600. Нині маєток „Музичного Товариства" виносить $1,672.

У 21-шу річницю ми, члени „Українського Музичного Товариства" як старші так і молодші, дякуємо всім добродіям і добродійкам, як теж усім організаціям, які своєю щедрістю допомогли розвоєві нашого товариства.

За уряд т-ва „Українська Музика":
Г. Гаврада, предс.; **С. Тепер**, секр.; **І. Сталенний**, касір; **Я. Кіндефорський**, бизнесовий управитель.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться у вівторок, 15. березня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. Є важні справи до полагодження, тому просимо всіх членів конечно прийти на збори. Довгуючих членів просимо вирівняти свої залеглости. — Михайло Баран, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 4, подає до відома, що місячні збори відбудуться у вівторок, 15 березня, в годині 7:30 ввечір, під ч. 264 Варен ул. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Пупчик, предс.; В. Черепака, кас.; В. Глива, секр.

В ОСЕРЕДКУ БУРІ.

Новий портрет д-ра Курта фон Шушніга, канцлера Австрії, котрий недавно поробив уступки Гітлерові, а потім повів кампанію проти прилучення Австрії до Німеччини. Він зарядив тепер над справою самостійности Австрії загальнонародне голосування на цю неділю.

ХОЧУТЬ, ЩОБ ТЮТЮН ЗАСТУПИВ МАСЛО.

Як звісно, у перенаселенній Німеччині відчувається недостачу харчевих продуктів. Німці знають, чим може пахнути недостача харчів у часі війни, тому стараються використати всі найможливіші і всі найправдоподібніші до можливих засоби, щоб тільки зробити Німеччину самовистарчальною також під оглядом харчевих продуктів. У цьому напрямку працюють цілі кадри вчених людей. От недавно дійшли до нас вістки, що інститут раціональної управи тютюну в Форшгаймі перепроваджив цікаві досвіди з добуванням олію з насіння тютюну. Олій, витиснений з насіння тютюну, показався дуже добрим і знавці кажуть, що цей олій надається більше до харчевих цілей, як до технічних. Цей олій не має в собі ніяких трійливих речовин, як напр. нікотини.

Міністерство апровізації задумує віддати під управу тютюну на олій коло 14,000 га поля. Листя з цього тютюну використають на папіроси, а насіння використають на переріб олію і маргарини з тютюнового олію, що може не буде ріжнитися від звичайного масла.

Можна сподіватися, що незабаром появиться ця маргарина через Гданськ у Польщі, а в Польщі спекулянти змішають з маслом і вишлють за границю як масло. Подібне бувало вже, що жиди мішали маргарину з маслом та висилали за границю як правдиве масло, чим попсули марку польського масла. Звідси маргарину почали називати польським маслом.

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ВИШНІВЧИКА.

Як уже декотрим нашим односельчанам з села Вишнівчик, пов. Перемишляни, відомо, наше рідне село, хоч з великими перешкодами з боку ворогів, взялося до будови народньої твердині, Народнього Дому, в якому можна булоб скупчити все громадське життя села.

Як ми всі добре знаємо, колись, як ми полишали наше рідне село, то в ньому було всього вісім поляків. А нині є їх там коло тридцять. Вони вже мають свою каплицю, а є чутки, що небавом поставлять костюлок. Знаємо ми також добре, що наш нарід у Ріднім Краю борониться проти того польського наїзду так, як може. Майже в кожнім українськім селі є вже нині свій Народній Дім. Лише в нашім селі нема. А ми не повинні лишатися позаду. Тому, коли тепер наші брати задумали побудувати в своїм селі Народній Дім і просять нас помочи, то ми не повинні їм ніяк тої помочи відмовити.

Минулого року два наші громадяни з Ню Йорку, Петро Боршовський і Михайло Рудий, їздили до рідного села і бачили велику роботу та завзятість наших братів у справі побудування свого Дому. Вони вже навіть мають 25 стосів каменя і цегли, яку самі випалюють. Також мають уже досить дерева, що його самі звозять. Хочуть вони вибудувати величавий Народній Дім, на два поверхи, в тім місці, де колись була канцелярія.

Ми тут у Ню Йорку заложили в тій цілі комітет помочи і вже навіть влаштували вечерок, з якого прийшло доходу поверх сто долярів. Також ми задаткували вже салю на баль, що відбудеться по Великодніх Святах. Крім того переводимо на ту ціль збірки. Тому звертаємось отсею дорогою до всіх наших односельчан з Шікаґа, Клівленду й інших місцевостей, щоб вони також спішили з жертвами на ту ціль. Жертви можна слати або впрост до краю, до рідного села, або на адресу нюйорського комітету.

ЗА КОМІТЕТ:

Петро Боршовський, голова; **Михайло Рудий**, касієр; **Петро Свистун**, секр. 22 E. 108 ST., NEW YORK CITY.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ҐЛЕСТОНБЕРІ, КОНН.
На визвольну боротьбу.

В суботу, 26 лютого ц. р., кревні і знайомі громадян Дениса і Марії Качмариків справили їм несподівану гостину. Забава була досить гарна і весела. Не забуто на ній і про Рідний Край. По вечері гром. П. Соляр згадав кількома словами про поневолення нашої батьківщини чужими наїзниками то візвав присутніх зложити жертви на тих, що борються за незалежність української держави. Збіркою занялися М. Стисло і С. Кунікевич. Зложили по $1: Д. Качмарик, Марія Качмарик, Л. Сидорак, П. Галун, М. Гапкевич; по 50 ц.: М. Стисло, Юстина Стисло, Марія Сидорак, С. Кунікевич, П. Соляр, І. Кезуб; решта дрібними. Разом $8.85. Гроші вислано через Обєднання на визвольну боротьбу.

Семен Кунікевич.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.
На народні цілі.

З нагоди корисного полагодження справи з морґеджами в українській громаді при вул. 23 і Бравн у Филядельфії, а саме з нагоди зменшення довгу майже на половину, наші громадяни влаштували 26 лютого ц. р. спільну гостину. Підчас тої гостини були промови, в яких бесідники порушували справи старої ґенерації, говорили про її трудноші, про старий край, а також порушували справи молодих українських поколінь.

С. Слободян, гол. радний У. Н. Союзу, згадав про всі ті злидні, які мусить переживати в старому краю наш нарід, і закликав присутніх зложити жертви на потреби старого краю. Збіркою занялася пані Горохівська і в імені Т-ва ім. Ольги Басарабової сказала, що збірку розділиться на три частини: на „Жіночу Долю", на просвітні цілі Лемківщини і на Рідну Школу. Зложили по $1. С. Слободян, І. Мельничук, О. Григорович, С. Пунда, В. Бродей, А. Фостик, О. Горохівський, В. Опир, В. Титанич, І. Боросевич, Н. Бурак, М. Павлюк, М. Рибак, М. Терпилюк, М. Несевич, Д. Коник, І. Затонський, М. Сенюк, І. Гальчук, С. Лошньовський, П. Максимович; по 50 ц.: Г. Грицишин, Г. Бучко, В. Лобурак, Н. Скрипник; дрібними $1.50. Разом $24, які вислано через Обєднання на згадані цілі.

М. Т.

—o—

НЮАРК, Н. ДЖ.
На Рідну Школу в Радехові.

Жіноче Товариство „Радехівщина" переслало через Обєднання $50 на Рідну Школу в Радехові.

—o—

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Недавно святкували 25-літній ювилей свого подружого життя наші громадяни Антін і Анна Світлик. Члениці відділу 22-го Союзу Українок Америки влаштували згаданим ювилятам милу несподіванку: приготовили для них гарну забаву в своїм клюбі. Проводила забавою п. Олена Славська, а присутні складали щирі побажання нашій дорогій члениці.

Підписана, як предсідниця клюбу, побажала в кількох теплих словах довголітній члениці і її мужеві всього добра та вручила ювилятам прегарний дарунок, котрий закупили для них члениці клюбу. Також зложили бажання п. Анастасія Вагнер, голова С. У. А., й інші.

Ще згадаю, що в дарунку для відділу привезла з Рідного Краю п. Катерина Стефанович гарну подушку. З неї прийшло підчас забави $10.75, які вислано на Рідну Школу.

Такі несподіванки це гарний звичай. Вони заохочують людей до народньої праці.

Треба зазначити, що відділ 22-гий С.У.А., котрий засновано тому шість років, все виказує активність у народній праці й жертвує на всякі народні цілі в Рідному Краю і тут в Америці.

З нагоди Різдвяних Свят цей відділ призначив коляду на викуп дому нашої славної письменниці Лесі Українки і переслав $15 до централі С. У. А.

Дня 20-го лютого б. р. члениці відділу влаштували гарну вечерю нашим дорогим артистам пані Марії Сокіл і п. Антонові Рудницькому, котрі того вечора давали концерт у нашій громаді. При вечері, на яку запрошено представників товариств, зложено нашим гостям багато щирих привітів. Вечерою проводила п. Петронеля Костецька. Забирав слово й п. Рудницький і розказав присутнім багато про Рідний Край і працю жіноцтва, зорганізованого при Союзі Українок, котру то організацію провадить як голова п. Мілена Рудницька, його рідна сестра. Присутні нагородили п. Рудницького теплими оплесками.

Пані Анастасія Вагнер закликала присутніх зложити дещо на пресовий фонд журналу „Жінка", що є органом Союзу Українок. Зібрано $10.20 і $3 на одну передплату. Гроші передано до централі С.У.А.

Евгенія Дмитрів.

Правда.

— Ви мене назвали ослом, чи то правда?

— Я вас не назвав, але ге правда!

NEW YORK PING PONG TOURNAMENT

Starting March 18, 1938, the first "Greater New York City Ukrainian Club Ping Pong Tournament," sponsored by the St. Vladimir's Ukrainian Club and the Ameruks Club, will get under way, with the following championship events to be played: Men's Singles, Men's Doubles, Girls Singles, Mixed Doubles, Five Men Club Team.

The winners of the first four divisions, will receive medals, while the 5 Man Team will receive a trophy, symbolic of championship team play. The club or organization making the best showing out of the five events, will also receive a trophy, designating that club as the "Ukrainian Club Champion of Ping Pong," in New York City.

Up to the present time, the following clubs have signified their intention to participate: St. Vlodimir's Ukrainian Club, Ameruks Club, Amer.-Ukrainian Jr. Knowledge Society, Manuks S. A. C., 4th Branch of the YUN, and Trident Club.

The first play-offs will be held in the club rooms of St. Vladimir's Ukrainian Club, 334 East 14th St., starting at 8:15 P. M. Everyone is invited to attend, and spend an enjoyable evening, watching this exciting game.

WALTER BACAD

На запас.

— Куме, а ви за що так зрана періщите дітей?

— А, бо йду в поле на цілий день, то бю, щоби мали про запас до вечора.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(104)

По хвилі мовчанки Джейн знову заговорила: „Що ти задумуєш зо мною зробити?" „Я заведу тебе до Кавандаванди", відповів кавуру. „Хто він є, той Кавандаванда?" — запитала Джейн. „Він Кавандаванда", відповів коротко кавуру, не даючи ніяких пояснень, ось так, якби хтось відповідав на питання „Хто є Бог". Бог є Бог і кінець, нема довших розговорів.

Князь Сборов тимчасом попав у двоякі тенети. В першій мірі його окутали непроглядні нетри, в яких нещастя чигало за кожним корчем. А далі його мучила совість за вбивство його жінки. Йому все здавалося, що тінь жінки слідкує за ним і навіть промовляє: „А тепер ти згинеш, згинеш і не діждешся користуватися моїми грішми".

Деколи він приставав і старався зорєнтуватись, куди йти. Але всі шляхи були однакові. Він зміняв напрямок кожної хвилі. Кожний шелест наповняв його жахом, що аж терпла йому шкіра. Найбільше зо всього він боявся льва, про якого він нераз читав у книжках. Та ось серед такого страху появився недалеко нього звір, якого він найбільше боявся.

Кількадесять кроків перед ним появився в цілій своїй величі величезний лев. Побачивши Сборова, він не спішився, тільки міряв його своїми зеленими очима, немов думаючи: „Ти всеодно не втечеш". Скричавши мов опарений, Сборов кинувся до втечі. Фактично лев був неголодний і колиб Сборов був не втікав, він був би не чіпав його.